

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XCIII. — Izdan in razposlan 1. dne julija 1916.

Vsebina: Št. 207. Cesarski ukaz o preklicu (red o preklicu).

207.

**Cesarski ukaz z dne 28. junija
1916. l.**

o preklicu (red o preklicu).

Na podstavi § 14 državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. l. (drž. zak. št. 141) zaukazujem tako:

I. Oddelek.

Obča določila.

Preklic.

§ 1.

(1) Osebe, stare čez sedem let, ki so zaradi umobolnosti ali slaboumnosti nesposobne, da bi same oskrbovale svoje stvari, se morejo popolnoma preklicati.

(2) Polnoletniki, ki sicer niso nesposobni, da bi oskrbovali svoje stvari, pa zaradi umobolnosti ali slaboumnosti potrebujejo pomočnika za pravilno oskrbovanje svojih stvari, se morejo omejeno preklicati.

§ 2.

Polnoletniki se morejo nadalje omejeno preklicati:

1. ako z zapravljujostjo spravljajo sebe in svojo rodbino v nevarnost bede;

2. ako zaradi zlorabljanja alkohola iz navade (pijančevanja) ali živčnih strupov spravljajo sebe ali svojo rodbino v nevarnost bede ali so zaradi tega nevarni varnosti drugih ali potrebujejo pomočnika za pravilno oskrbovanje svojih stvari.

§ 3.

Kdor je popolnoma preklican, je gledé svoje zmožnosti za dejanja enak otroku pred dovršenim sedmim letom starosti. Postaviti je skrbnika, da skrbi za osebo in imovino preklicanca.

§ 4.

(1) Kdor je omejeno preklican, je enak doraslemu nedoletniku in dobi pomočnika.

(2) Zaradi umobolnosti ali slaboumnosti omejeno preklicani morejo le s privoljenjem pomočnika in sodišča skleniti zakon in morejo oporočevati le ustno na sodišču (§ 569 o. d. z.).

(3) Pomočnik ima pravice in dolžnosti varuha, toda varstveno in skrbstveno sodišče more pomočniku pridržati razpolaganje s tem, kar si preklicanec pridobi s svojo pridnostjo.

§ 5.

Imovino preklicanca je upravljati po predpisih občega državlanskega zakonika o varuhovi upravi imovine (§§ 222 do 248 o. d. z.),

§ 6.

(1) Določila §§ 176, 1210 in 1494 o. d. z. se uporabljajo na osebe, ki so popolnoma ali omejeno preklicane zaradi umobolnosti ali slaboumnosti.

(2) Določila §§ 176, 568, 718 in 1210 o. d. z. veljajo za vse osebe, ki so po tem cesarskem ukazu omejeno preklicane zaradi zapravljenosti ali zaradi zlorabljanja alkohola (pijančevanja) ali živčnih strupov iz navade.

§ 7.

(1) Varstvenega in skrbstvenega sodišča pri izbiranju skrbnika ali pomočnika preklicane osebe ne omejujejo sicer obstoječe prednostne pravice (§§ 196 do 198, 259, 281 o. d. z.).

(2) Ako je preklicanec pod očetovsko oblastjo ali pod varstvom matere, je postaviti za skrbnika v prvem primeru očeta, v drugem pa mater, razen ako bi v preklicančevem interesu bilo potrebno postaviti drugega skrbnika.

Začasna skrb.

§ 8.

(1) Ako je v zaščito svojepravne osebe nujno potrebno, naj se ji postavi, ko je bila vzprejeta v blaznico ali v sličen negovalni zavod ali ko se je uvedlo preklicno postopanje, na predlog ali uradoma začasen pomočnik.

(2) Da postavi začasnega pomočnika, je pristojno preklicno sodišče ali okrajno sodišče, ki odloči o tem, da se kdo spravi v blaznico ali sličen zavod.

(3) Preden se postavi začasen pomočnik, je zaslišati tistega, ki je potreben zaščite, ako se more zgoditi brez škode za namen.

(4) Ako se zoper osebo, ki je vzprejeta v blaznico ali o kateri je uvedeno postopanje za preklic zaradi umobolnosti ali slaboumnosti, vloži tožba ali naj dovoli izvršba, more v primeru nujnosti pravdo sodišče ali za dovolitev izvršbe pristojno sodišče postaviti posebnega skrbnika po § 8 c. p. r.

(5) Da se je postavil začasni pomočnik, je naznaniti varstvenemu in skrbstvenemu sodišču in zaznamovati v zemljiški knjigi.

(6) Varstveno in skrbstveno sodišče more postaviti drugo osebo.

§ 9.

(1) Začasni pomočnik ima pravice in dolžnosti pomočnika preklicanca (§ 4). Sodišče more, kadar postavi začasnega pomočnika, ali pozneje omejiti ali obmejiti njegov delokrog z ozirom na vzrok in namen, zakaj in čemu je postavljen, ter na interes varovanca ali oskrbovanca.

(2) Izven delokroga začasnega pomočnika varovanec ali oskrbovanec ni omejen v svojih pravnih dejanjih.

§ 10.

Začasnega pomočnika je na predlog ali uradoma nemudoma odstaviti od njegove službe, čim varovanec ali oskrbovanec ne potrebuje več njegove zaščite. Razen tega je izreči, da se odstavi, ako se predlog za preklic pravnomočno zavrne ali ako se postopanje za preklic pravnomočno ustavi ali ako se na podstavi preklica postavi skrbnik ali pomočnik.

§ 11.

(1) Ako se je oseba, ki se je spravila v blaznico, proglasila za duševno zdravo, ako se je postopanje za preklic pravnomočno ustavilo ali preklic pravnomočno odklonil, se s tem ne izpreminja veljavnost pravnih dejanj, ki jih je med tem časom izvršil začasni pomočnik.

(2) Prav tako se pravna dejanja, ki jih je izvršil varovanec ali oskrbovanec med tem časom, ne morejo izpodbijati zaradi tega, ker je bil zanj postavljen začasen pomočnik, razen ako so v protislovju s takimi pravnimi dejanji začasnega pomočnika.

II. Oddelek.**Predpisi o pristojnosti.**

§ 12.

(1) Preklic se izreče s sklepom okrajnega sodišča, v čigar okolišu ima oseba, ki se naj

prekliče, ob času uvedbe postopanja svoje stalno bivališče.

(2) Ako oseba, ki jo je preklicati, menja svoje stalno bivališče v času preklicnega postopanja, se more razprava in odločba izročiti okrajnemu sodišču novega bivališča, ako je to potrebno, da ne bo velikih stroškov ali da se ne oteži bistveno ali ne zakasni postopanje.

(3) Ako sodišče odkloni prevzeti postopanje, odloči zorno sodišče prve stopnje, ki je nadrejeno odklanjajočemu sodišču.

(4) Za preklic tuzemca, ki nima v tuzemstvu stalnega bivališča, je pristojno okrajno sodišče zadnjega tuzemskega bivališča in, ako ga tudi ni, okrajno sodišče na Dunaju, ki se oznameni z ukazom. Po tem pristojno sodišče more s pritrditvijo višjega deželnega sodišča opustiti uvedbo ali nadaljevanje preklicnega postopanja v tuzemstvu, ako ima tuzemec svoje stanovišče ali bivališče v inozemstvu in ako v inozemstvu razglašeno skrbstvo ali varstvo zadošča za zaščito pravic in interesov tuzemca.

§ 13.

(1) Preklic inozemca je prepustiti državi, kateri pripada inozemec.

(2) Za inozemca, ki ima svoje stalno bivališče v tuzemstvu, mora tuzemsko sodišče ukreniti vse naredbe, potrebne za zaščito njegove osebe in njegove imovine, dotlej, da odloči oblastvo domovinske države, in zlasti postaviti začasnega pomočnika, ako so dani pogoji § 8.

(3) O uvedbi začasnih zaščitnih naredb za inozemca ter o predlogu za preklic, ki se je stavil na tuzemskih sodiščih, je brez odloga obvestiti oblastva domovinske države.

(4) Ako ima inozemec svoje stalno bivališče v tuzemstvu, naj določi tuzemsko sodišče primeren rok, v katerem je pričakovati odločbo o preklicu po oblastvu domovinske države. Po brezuspešnem preteku tega roka mora tuzemsko sodišče samo odločiti o preklicu.

(5) Pristojno je tuzemsko okrajno sodišče, v čigar okolišu ima inozemec ob času uvedbe postopanja svoje stalno bivališče.

§ 14.

(1) Ako so tuzemska sodišča pristojna za odločbo o preklicu inozemca, morajo postopati in odločiti po tuzemskem pravu. V tuzemstvu izrečeni preklic se more razveljaviti, ako oblastva domovinske države inozemca razsodijo, da niso dani pogoji preklica ali ako se razveljavi preklic v domovinski državi.

(2) Tuzemska sodišča morejo razveljaviti preklic, ki so ga izrekla zoper inozemca, iz razlogov, veljajočih v tuzemstvu.

§ 15.

Določila §§ 12 do 14 se ne uporabljajo, ako se v državnih pogodbah ali v vladnih izjavah o krajevnih mejah prava ukrenejo drugačni zaukazi.

III. Oddelek.

Sodno postopanje ob vzprejetju v zaprte zavode.

§ 16.

(1) Vodja javne ali zasebne blaznice mora naznaniti okrajnemu sodišču, v čigar okolišu je zavod, praviloma v štiriindvajsetih, najdalje v osemindvajsetih urah vzprejem vsakega umobolnega, ki se ni vzprejel na svoje lastno zahtevanje, ter naj pri tem, ako mogoče, navede bolezen in kako je izpričana. Prostovoljni vstop se mora potrditi s pismeno izjavo, podano pred vodjo zavoda in dvema pričama. Izjava se more vsakčas preklicati.

(2) Čim se bolniku, ki je bil vzprejet na svoje zahtevanje, omejuje svoboda gibanja ali občejanja z zunanjim svetom, je tudi gledé takih bolnikov podati okrajnemu sodišču naznanilo praviloma v štiriindvajsetih, najdalje v osemindvajsetih urah po pričetku teh omejitev.

(3) Blaznicam so gledé naznanilne dolžnosti zenačeni drugi zdravilni ali negovalni zavodi, ki vzprejemajo umobolne osebe. V koliko je naznanjati vzprejem oseb v psihijatriške klinike in opazovalne oddelke bolnic in dr., se določi z ukazom.

(4) Ako vodja zasebnega zavoda zamudi ali opusti podati naznanilo, naj naloži okrajno sodišče, kateremu naj se poda naznanilo, tistim, ki so dolžni naznaniti, kazen zaradi nereda (§ 220 c. p. r.) od 10 do 1000 K. Ako se je ponovno kršila dolžnost pravočasnega naznanila, more upravno oblastvo pri zasebnih zavodih odrediti, da se odstrani vodja zavoda ali da se odvzame koncesija. Da je vodja javnega zavoda zamudil ali opustil naznanilo, je naznaniti službenemu oblastvu, ki je nadrejeno zavodu.

§ 17.

Ako ni sodišče ali pristojni poveljnik v vojaškem kazenskem postopanju (§ 221 vojaških kazenskih pravnih redov) odredil vzprejema v enega imenovanih zavodov, mora okrajno sodišče, v čigar okolišu je zavod, takoj uvesti postopanje v zmyslu tega oddelka in, ako mogoče, v treh tednih po naznanilu o vzprejemu bolnika v zavod odločiti o tem, ali je dopustno ga pridržati (§ 22).

§ 18.

(1) Pred to odločbo morata eden ali dva izvedenca preiskati bolnika pod vodstvom posameznega sodnika okrajnega sodišča, ki je pristojen za odločbo.

(2) O preiskavi bolnika je obvestiti politično deželno oblastvo. Zdravstveni organ, ki ga morda odpošlje, ima pravico udeležiti se preiskave bolnika s tem, da stavi vprašanja bolniku in izvedencem.

(3) Izvedence postavi posamezni sodnik. Za izvedence je postavljati zdravnike, ki imajo psihijatriško izobrazbo in izkušnjo. Ako je potrebno, se lahko bolnik ponovno preišče ali dopolni mnenje po istih ali po drugih izvedencih.

§ 19.

(1) Za izvedenca naj se postavi praviloma uradni ali sodni zdravnik; za drugega izvedenca se more pritegniti tudi zdravnik javne blaznice. Izvedenci pa ne smejo pripadati zasebnemu zavodu, v katerem je pridržanec, ali biti s tem zavodom v stalni opravilni zvezi. Izvedenci ne smejo biti niti s pridržancem niti z osebami, na kojih predlog je bil vzprejet, ali z lastnikom ali vodilnim zdravnikom zasebnega zavoda v navzgornji ali navzdolnji vrsti v sorodu ali svaštvu ali v stranski vrsti do četrtega kolena v sorodu ali v drugem kolenu v svaštvu.

(2) Ako je po zdravniškem izpričevalu, ki je podlaga vzprejema, ali po sumarnem poročilu vodstva zavoda o zdravniški preiskavi v zavodu ali po sicer predloženih zanesljivih poročilih dana očitna umobolnost ali slaboumnost, zadošča, da se pritegne eden izvedenc.

(3) Na zahtevanje pridržanca ali njegovega zastopnika ali, ako se ob preiskavi pokaže, da je primer dvomljiv, je pritegniti še enega izvedenca.

§ 20.

(1) Sodnik, kateremu je poverjeno vodstvo preiskave, mora z zasliševanjem prič in pojasnilnikov, s priskrbo spisov, listin in oglednih stvari, s tem, da dobi izjavo oblastev, in z drugimi pripravnimi poizvedovanji poizvedeti, kar je potrebno ali služi za presojanje duševnega stanja pridržanca.

(2) Na zahtevanje je dati sodniku popise boleznih in druge slične ugotovitve, ki so se naredile o pridržancu ali o osebah, ki so z njim v sorodu, v javnih ali zasebnih blaznicah in opazovalnicah, na vpogled v zavodu in, ako zahteva, njih predpise na razpolaganje.

§ 21.

Sodnik mora pridržanca osebno zasliševati; nasprotujoče pomisleke mu je treba naznaniti. Pridržanca ter zdravnike in nameščence zavoda je praviloma zasliševati v zavodu; v ta namen sme sodnik vsakčas vstopiti v zavod; toda pri javnih zavodih naj se poprej obvesti vodstvo.

§ 22.

Na podstavi posledkov poizvedovanja je odločiti s sklepom, ali je dopustno dotičnika dalje pridrževati v zavodu ali je pridržanca odpustiti, ker se je spoznalo, da je duševno zdrav.

§ 23.

(1) Sklep o dopustnosti pridržanja ne nasprotuje drugemu zaukazu varstvenega in skrbstvenega sodišča. Njegova veljavnost ugasne najkasneje s potekom enega leta.

(2) V sodnem sklepu se more določiti tudi krajši rok.

(3) Preden se pridržanje raztegne čez določeni rok, se mora, ako ni med tem časom varstveno in skrbstveno sodišče ukrenilo, da je dotičnika nadalje nastaniti v zavodu, pridržanec vnovič zaslišati po sodniku in preiskati po enem ali dveh izvedencih.

(4) Pridržancu, ki še ni preklican, njegovim roditeljem, otrokom, zakoncem, bratom in sestram in zastopnikom je prepuščeno, da zahtevajo tudi pred določenim časom vnovično sodno preiskavo in odločbo, ako so dani razlogi za domnevo, da nadaljnje pridržanje ni več potrebno.

(5) Ako se predlog za odpustitev zavrne, more sodišče skleniti, da ne poizveduje vnovič o vzrokih pridržanja pred potekom časa, za katerega se je izjavilo, da je pridržanje dopustno.

§ 24.

(1) Zoper sklep o pridržanju v blaznici (§ 22) imajo pridržanec in njegovi zastopniki ter zdravstveni organ, ki je na političnem deželnem oblastvu postavljen za blazništvo, in zoper sklep, s katerim se je odredilo, da se pridržanec odpusti iz blaznice, ima vodja zavoda pravico rekurza. Pravnega pomočka opozoritve ni.

(2) Rekurz zdravstvenega organa, ki je na političnem deželnem oblastvu postavljen za blazništvo, in odgovornega vodje blaznice ima odloživo moč.

(3) Rekurz je vložiti v zasilnem roku štirinajstih dni na okrajnem sodišču, ki je razsodilo na prvi stopnji. Zoper sklep, ki ga je potrdilo rekurno sodišče, ni nadaljnjega rekurza.

IV. Oddelek.

Preklicno postopanje.

1. Naslov.

Postopanje do preklica.

Uvedba postopanja.

§ 25.

Preklic zaradi umobolnosti ali slaboumnosti se izreče na predlog ali uradoma, preklic zaradi

zapravljivosti, pijančevanja ali zaradi zlorabljanja živčnih strupov pa le na predlog.

§ 26.

(1) Predlagati preklic imajo pravico zakonski drug, dokler zakon ni ločen, nadalje osebe, ki so s tistim, ki ga je preklicati, v navzgorji ali navzdolnji vrsti v sorodu ali svaštvu ali v stranski vrsti do četrtega kolena v sorodu ali v drugem kolenu v svaštvu, nadalje nezakonski roditelji in otroci, ki živé s tistim, ki ga je preklicati, v skupnem gospodarstvu, ter zakoniti zastopnik tistega, ki ga je preklicati.

(2) Preklic zaradi umobolnosti ali slaboumnosti, zaradi pijančevanja ali zlorabljanja živčnih strupov more vrhutega, ako terja to javni interes in zlasti ako je očitna nevarnost, da bi mogel bolnik biti nevaren drugim, predlagati državni pravdnik na zbornem sodišču prve stopnje, v čigar okolišu je pristojno sodišče.

(3) Preklic zaradi zapravljivosti, pijančevanja ali zaradi zlorabljanja živčnih strupov more predlagati tudi predstojnik občine bivališča in domovinske občine ter predstojnik zveze, poklicane za preskrbo ubožnih, ali sicer za oskrbo ubožnih poklicane javne organizacije.

(4) Zoper osebo, ki je pod očetovsko oblastjo ali pod varstvom, ne more staviti predloga sorodnik ali kdor je z njo v svaštvu.

§ 27.

Uvedba postopanja se more predlagati pismeno ali na zapisnik. Hkratu naj se navedejo dejanstva, ki utemeljujejo predlog, in oznamenijo dokazila ali potrdila.

§ 28.

Preden se uvede postopanje o predlogu za preklic zaradi umobolnosti ali slaboumnosti, more sodišče zaukazati, da se predloži zdravniško izpričevalo o bolnikovem duševnem stanju, ako ni dan še veljaven sklep o pripustnosti pridržanja v zavodu. Preiskava, ki je podlaga izpričevalu, se ni smela vršiti prej nego štirinajst dni, preden je bilo izpričevalo predloženo. Roditelji, otroci, zakonci ter bratje in sestre bolnika ne smejo izdajati takih izpričeval.

Postopanje.**§ 29.**

Predlagatelja, tistega, ki ga je preklicati, njegovega zastopnika in začasnega pomočnika je vabiti na vse preiskave, zasliševanja in druge razprave in jih zasliševati o dejanstvih, ki so bistvena za odločbo.

§ 30.

Tistega, ki ga je preklicati, ni treba vabiti, ako ni mogoče, da bi prišel osebno, ali tako bi bilo to zanj škodljivo. V tem primeru se mora povabiti vročiti njegovemu zastopniku ali, ako ga ni, zanj postavljenemu skrbniku. Zoper to, da se postavi tak skrbnik, ni pravnega pomočka.

§ 31.

Predlagatelj, tisti, ki ga je preklicati, njegov zastopnik in začasni pomočnik imajo pravico staviti vprašanja izvedencem, pričam in pojasnilnikom, jim oznamenjati za preiskavo točke, ki se jim zdé važne, staviti predloge, nadalje vpogledovati v spise in jih prepisovati.

§ 32.

(1) Sodišče mora, uporablja predložena dejanstva in dokaze, poizvedovati, kar je potrebno, da se doženejo pogoji preklica.

(2) Tistega, ki ga je preklicati, je zaslišati osebno. V ta namen se more s potrebnim prizanašanjem privedi na sodišče ali ga more zaslišati zaprosen sodnik. Ako je tisti, ki ga je preklicati, v blaznici ali v sličnem zavodu, ga je praviloma zaslišati v zavodu. Zasliševanje se sme le opustiti, ako se sploh ne dá izvršiti ali ne brez škode za zdravstveno stanje tistega, ki ga je preklicati.

§ 33.

(1) O preklicu zaradi umobolnosti ali slabomnosti ali zaradi zlorabljanja živčnih strupov iz navade se ne sme odločiti, ne da bi eden ali dva izvedenca poprej preiskala tistega, ki ga je preklicati. Na to preiskavo je primerno uporabljati §§ 18, odstavek 1 in 3, in 19.

(2) Ako se je pa duševno stanje tistega, ki ga je preklicati, sodno preiskalo v zadnjih šestih mescih o priliki, ko se je vzprejel v enega

v § 16 oznamenjenih zavodov, in ako se po izpričevalu vodje zavoda in po posledku sodnih poizvedovanj ni izza tega časa nič izpremenilo v duševnem stanju preiskovanca, kar bi bilo bistveno za odločbo, se more opustiti vnovično zasliševanje in preiskava po izvedencih in se more posledek prejšnjih poizvedb dati odločbi o preklicu v podstavo.

§ 34.

Sodišče more zaukazati, da se oseba, ki jo je preiskati, spravi za tri mesece največ v zdravilnico, ako je to po zdravniškem mnenju neobhodno potrebno, da se dožene duševno stanje, in ako se dá to izvršiti brez škode za zdravstveno stanje in druge razmere tistega, ki ga je preiskati. Preden se izda odredba, je zaslišati, ako je mogoče, predlagatelja, tistega, ki ga je preklicati, njegovega zastopnika in začasnega pomočnika. Tem osebam je vročiti sklep, s katerim se zaukazuje, da se dotičnik spravi v zavod, in zoper to imajo pravico rekurza.

Sklep.**§ 35.**

(1) Ko so končana poizvedovanja, odloči sodišče s sklepom. V sklepu je izreči, ali in iz katerega vzroka (§§ 1 in 2) se razsoja na popolen ali omejen preklic.

(2) V sklepu je razsoditi o povračilu stroškov postopanja. Sklep je utemeljiti ter razložiti posledke postopanja.

§ 36.

(1) Ako so dani pogoji za preklic zaradi pijančevanja ali zaradi zlorabljanja živčnih strupov, ako je pa po posledku cele razprave pričakovati, da se bode tisti, ki ga je preklicati, poboljšal, more sodišče počakati s končnoveljavnim sklepom ter določiti primeren rok, da se to pokaže. Sodišče more ta odlog narediti odvisen od tega, da se tisti, ki ga je preklicati, za najmanj šest in največ dvanajst mesecev, ki jih določi sodišče, zdravi v zavodu za odvado, ki ga je določilo sodišče.

(2) Po preteku roka je odločiti o predlogu za preklic, ako se ni umaknil med tem časom.

(3) Čim se pokaže, da se brez preklica ne more računati na poboljšanje, ali ako tisti, ki ga

je preklicati, zapusti oznamenjeni mu zavod predčasno brez tehtnega razloga, ako prepreči zdravljenje ali se odpusti zaradi njegovega vedenja, ki moti obrat zavoda, naj se odloči, še preden poteče rok, da se pokaže poboljšanje.

2. Naslov.

Pravni pomočki v preklicnem postopanju.

Vgovor.

§ 37.

(1) Na preklic glaseči se sklep okrajnega sodišča ali zbornega sodišča prve stopnje, ki je vsled rekurza dovolilo preklic, ki ga je odreklo okrajno sodišče, se more izpodbijati z vgovorom.

(2) Za odločbo o vgovoru je pristojno deželno ali okrožno sodišče, v čigar okolišu je okrajno sodišče, razsojajoče na prvi stopnji.

§ 38.

Vgovarjati imajo pravico preklicanec, njegov zastopnik ter začasni pomočnik in, ako gre za preklic zaradi umobolnosti ali slaboumnosti, tudi tisti, ki imajo po § 26, odstavek 1, pravico predlagati preklic, ako niso sami predlagali preklica. Razen tega ima pravico vgovarjati skrbnik, ki je postavljen, da sprejme preklicni sklep za preklicanca (§ 65, odstavek 3).

§ 39.

(1) Vgovor je vložiti pismeno ali na zapisnik v zasilnem roku štirinajstih dni na okrajnem sodišču.

(2) Rok za vgovor se prične za osebe, katerim se je vročil sklep, z dnem vročitve, za ostale, ki imajo pravico vgovarjati, z dnem, katerega se je vročil preklicancu ali, ako se preklicancu ni vročil sklep, skrbniku.

§ 40.

(1) Ako se pravočasno vloži vgovor, je en izvod spisa ali prepis zapisnika vročiti osebam, ki so predlagale preklic, s podučilom, da jim je dano na voljo se udeležiti postopanja, da ovržejo ali podpirajo vgovor. Izjavo, da se udeležé posto-

panja, je pismeno izročiti ali ustno dati na zapisnik na okrajnem sodišču v zasilnem roku štirinajstih dni od dneva vročitve ter hkratu podati izjavo.

(2) Ako se navedejo nova dejanstva in dokazila, da se utemelji ali ovrže vgovor, naj bodo navedena že v spisu ali zapisniku, v pismeni ali zapisniški izjavi.

(3) Zakasnele vgovore ali izjave naj zavrne okrajno sodišče.

(4) Ko se je pravočasno podala izjava ali ko je potekel rok, je predložiti spise zbornemu sodišču, eventualno s pojasnilnim poročilom.

§ 41.

Preklicanec, kateremu se je dovolila pravica ubožnih, ima pravico zahtevati, da se mu pridá zastopnik ubožnih. Zastopstvo ubožnih se more poveriti tudi uradniku sodišča ali državnega pravdnitstva. Določila civilnega pravdnega reda o pridelitvi zastopnika ubožnih se uporabljajo s premembo, da gre odločba o taki zahtevi okrajnemu sodišču, na katerem je teklo postopanje o preklicu.

§ 42.

(1) Zborno sodišče mora zavrniti vgovor, ne da bi zaukazalo ustno razpravo, ako ga je vložila oseba, ki nima pravice vgovarjati, ali ako je zakasnel.

(2) V vseh drugih primerih je za ustno razpravljanje o vgovoru zaukazati narok, na katerega je povabiti udeležence, ki so vgovarjali ali podali izjavo o vgovoru, ter predlagatelja, preklicanca, njegovega zastopnika in začasnega pomočnika.

§ 43.

(1) Ako se že tedaj, ko se določi narok za ustno razpravo, pokaže potrebnost, da se v razpravi dožene resničnost posameznih v vgovoru ali v izjavi navedenih dejanstev, da se ponové ali dopolné na okrajnem sodišču podani dokazi, ali da se vzprejmejo novi dokazi, mora predsednik senata povabiti na razpravo imenovane priče ali izvedence, ki jih je zaslišalo okrajno sodišče, ali druge izvedence, in ukreniti, da se priskrbé vsa druga dokazila.

(2) Predsednik more zaukazati, naj pride tisti, ki ga je preklicati, in, ako je treba, odrediti, da se privede.

§ 44.

Ako izostane tisti, ki je vgovarjal ali podal izjavo o vgovoru, je kljub temu razpravljati o vgovoru in odločiti, oziraje se na to, kar je navedeno v vgovoru ali v izjavi, kolikor je dokazano.

§ 45.

(1) Razprava se prične po oklicu stvari s tem, da poroča ud senata kakor poročevalec. Razložiti mora s pomočjo spisov stvarni položaj in dose-danji tek postopanja, kolikor je to potrebno za razumevanje vgovora, potem to, kar je bistveno v izjavah, ki so jih podale stranke, in oznameniti razpravne točke, ki se podajajo iz tega. Poročevalec ne sme izreči svojega mnenja o odločbi, ki jo je izreči.

(2) Nato je prečitati izpodbijani sklep; ako smatra predsednik ali senat, da je potrebno, je prečitati tudi druge spise. Nato se zaslišijo stranke z njihovimi govori.

§ 46.

Na poizvedovanje stvarnega položaja in osebno zasliševanje tistega, ki ga je preklicati, se uporabljajo §§ 32 do 34.

§ 47

(1) Vgovor se more umakniti dotlej, da se sklene ustna razprava. Ako se umakne vgovor še pred pričetkom ustne razprave, more predsednik senata kot posamezni sodnik zaukazati, da izostane določeni narok.

(2) Umaknitev ima poleg izgube pravnega pomočka za posledico tudi dolžnost, da mora vgovornik tistim, ki so podali izjavo o vgovoru, na predlog povrniti stroške, ki so jim nastali v vgovornem postopanju in ki so bili potrebni, da so se namenu primerno udeležili postopanja.

(3) Predlog se mora staviti v štirinajstih dneh po obvestilu o umaknitvi vgovora na zbornem

sodišču, sicer je izključen. O predlogu odloč predsednik senata kot posamezni sodnik brez prejšnje ustne razprave.

§ 48.

(1) Zborno sodišče odloči o vgovoru s sklepom. Ako ni razsoditi na popolen, temveč le na omejen preklic, je v tem zmislu izpremeniti izpodbijani sklep.

(2) Določila §§ 35, odstavek 2, in 36 se uporabljajo.

Rekurz.

§ 49.

(1) Zoper sklep okrajnega sodišča o preklicu ima predlagatelj, tisti, zoper katerega je bilo uvedeno preklicno postopanje, njegov zastopnik in začasni pomočnik pravico rekurza. Ako se vložijo zoper sklep okrajnega sodišča rekurz in vgovor, mora zborno sodišče hkratu odločiti o obeh pravnih pomočkih. Pravnega pomočka opozoritve ni.

(2) Zoper odločbo zbornega sodišča o vgovoru imajo udeleženci, ki so vgovarjali ali podali izjavo o vgovoru, predlagatelj, nadalje preklicanec ter njegov zastopnik in začasni pomočnik, kolikor se pa izpodbija odločba o stroških, tisti, katerim se je z odločbo o vgovoru naložilo povračilo stroškov, pravico rekurza na vrhovno sodišče.

(3) Rekurz je vložiti v zasilnem roku štirinajstih dni na sodišču, ki je razsodilo na prvi stopnji, in ako se je vložila pritožba zoper odločbo o vgovoru, na okrajnem sodišču.

(4) Zoper sklep, ki ga je potrdilo rekurzno sodišče, ni nadaljnega pravnega pomočka.

3. Naslov.

Razveljava in preuredba preklica.

§ 50.

(1) Ako niso več dani pogoji za preklic, je razveljaviti preklic zaradi umobolnosti ali slaboumnosti uradoma ali na predlog, preklic zaradi zapravljenosti, pijančevanja ali zaradi zlorabljanja živčnih strupov pa le na predlog.

(2) Ako umobolnost ali slaboumnost sicer še ni odpravljena, toda toliko poboljšana, da zadošča omejeni preklic, more sodišče popolni preklic prenarediti v omejeni preklic.

§ 51.

(1) Določila §§ 12 do 15 se primerno uporabljajo na razveljavo in prenaradbo preklica.

(2) Predlagati razveljavo ali prenaradbo preklica imajo pravico preklicanec, njegov zastopnik in, ako gre za preklic zaradi umobolnosti ali slaboumnosti, v § 26, odstavek 1, oznamenjene osebe.

§ 52.

Na postopanje se primerno uporabljajo določila §§ 27 do 32, 33, odstavek 1, 35.

§ 53.

(1) Ako odreče razveljavo ali prenaradbo preklica okrajno sodišče ali zaradi rekurza zoper razveljavo ali prenaradbo, ki jo je dovolilo okrajno sodišče, zborna sodišče prve stopnje, se more izpodbijati sklep z vgovorom. Vgovarjati imajo pravico v § 38 oznamenjene osebe.

(2) Določila § 37, odstavek 2, in §§ 39 do 48 se primerno uporabljajo.

§ 54.

Ako se zavrne predlog za razveljavo ali prenaradbo preklica ali vgovor zoper odrečeno razveljavo ali prenaradbo in ako je po posledkih postopanja z gotovostjo smatrati, da za bližnji čas ni pričakovati ozdravljenja ali znatnega izboljšanja, more sodišče skleniti, da se vnovičen predlog za razveljavo ali prenaradbo preklica ne sme vložiti pred pretekom primerno določenega roka, ako ni zadostno potrjeno, da se je stanje preklicanca izboljšalo. Rok se ne sme določiti na dalje nego eno leto. Zoper ta sklep vložen predlog se more zavrniti brez nadaljnega postopanja.

§ 55.

Odločba o razveljavi ali prenaradbi preklica se more z rekurzom izpodbijati po predpisih § 49, ki jih je uporabljati zmislu primerno.

V. Oddelek.

Skupna določila.

Postopanje.

§ 56.

(1) V postopanju, urejenem v tem cesarskem ukazu, se uporabljajo, kolikor niso ukrenjena razlikujoča se določila. predpisi o postopanju v nespornih pravnih stvareh (§§ 1 do 19 cesarskega patenta z dne 9. avgusta 1854. l. [drž. zak. št. 208]). Udeležencem je dano na voljo, da se dadó zastopati po odvetnikih.

(2) Vrh tega veljajo zmislu primerno določila civilnega pravnega reda o vzprejemanju dokazov in priskrbovanju listin, oglednih predmetov in pojasnilnih stvari s premembo, da ima sodišče v vseh primerih pravico postopati uradoma in da za vzprejemanje dokazov ni treba posebnega dokaznega sklepa.

(3) Predložba listin se ne more odreči, ako se je posestnik listine sam skliceval nanjo ali ako je po državljanskem pravu ali zaradi tega dolžen izročiti ali predložiti jo, ker je po svoji vsebini skupna posestniku in tistemu, ki ga je preklicati, ali predlagatelju. Sklep, da se izroči listina, je izvršiti uradoma.

§ 57.

(1) Na ustno razpravo o vgovoru zoper preklic (§§ 37 do 47) in zoper odrečeno razveljavo ali prenaradbo preklica (§ 53) se primerno uporabljajo določila civilnega pravnega reda o ustni razpravi*) in na sklepe, ki se sklenejo na podlagi ustne razprave, predpisi §§ 412 in 426 c. p. r. Na predlog tistega, ki ga je preklicati, preklicanca ali njegovega zastopnika je vsekakor izključiti javnost, na predlog drugega udeleženca tedaj, ako je to v interesu tistega, ki ga je preklicati ali ki je preklican.

(2) Rekurza ali posebnega rekurza ni, ako je rekurz izključen pri enakih sklepih v civilni pravdi. V teh primerih tudi opozoritev ni do pustna.

*) Popravljen (glej razglas z dne 9. julija 1916. l. [drž. zak. št. 226]).

Stroški.

§ 58.

(1) Stroške postopanja v zmislu §§ 16 do 23 in uradoma ali na predlog državnega pravnika uvedenega preklicnega, razveljavnega ali prenaredbenega postopanja naj založi država.

(2) Stroške na predlog drugih oseb uvedenega preklicnega, vgovornega, razveljavnega ali prenaredbenega postopanja ter stroške takih sodnih dejanj, ki se opravijo v teku uradoma uvedenega postopanja le na predlog udeleženca ali ki jih povzročijo le ta udeleženec, mora začasno poravnati udeleženec, ki je povzročil te stroške. Ako je vsled tega več oseb dolžnih poravnati stroške, jamčijo nerazdelno.

(3) Udeležencu, ki je dolžen začasno poravnati stroške, se more naročiti, da položi zadostno predplačilo. Ako se predplačilo ne položi pravočasno, more izostati oprava sodnih dejanj, kolikor ne smatra sodišče, da so potrebna za dosego namena postopanja.

§ 59.

(1) Stroške postopanja v zmislu §§ 16 do 23 mora povrniti pridržanec.

(2) Sodišče pa more povračilo teh stroškov docela ali deloma naložiti tistemu, ki je povzročil, da se je pridržanec spravil v zavod, ako mu je bilo znano ali mu je moralo biti znano, da ni bilo vzroka za to naredbo.

§ 60.

(1) Ako se je preklicno, razveljavno ali prenaredbeno postopanje uvedlo uradoma ali na predlog državnega pravnika brez uspeha, mora plačati stroške državni zaklad. Sodišče pa more povračilo teh stroškov docela ali deloma naložiti tistemu, ki je povzročil preklicno, razveljavno ali prenaredbeno postopanje, ako mu je bilo znano ali mu je moralo biti znano, da ni bilo vzroka za te naredbe.

(2) Stroške preklicnega, vgovornega, razveljavnega ali prenaredbenega postopanja, ki ga ni predlagal preklicanec sam ali kateri njegovih zastopnikov in ki se je končalo z zavrnitvijo predloga, mora plačati tisti, na čigar predlog se je uvedlo postopanje.

(3) Sodišče pa more v vsakem primeru povračilo stroškov, ki so se povzročili le z namenu nasprotnimi ali neosnovanimi predlogi ali z vedenjem na postopanju udeležene tretje osebe, naložiti tej tretji osebi.

§ 61.

Kolikor ne ustanovljajo sprednja določila kaj drugega, mora preklicanec plačati stroške.

§ 62.

Stroške zastopanja mora plačati zastopanec sam.

§ 63.

(1) Stroški se smejo izterjati iz imovine pridržanca ali preklicanca le toliko, kolikor s tem ni v nevarnosti njegov in njegove rodbine preživitev.

(2) Kolikor se stroški ne morejo izterjati iz imovine pridržanca ali preklicanca, jih morajo plačati tisti, ki morajo po zakonu skrbeti za njegovo preživljanje.

(3) Določila prvega odstavka se uporabljajo tudi na izterjanje stroškov od tistega, ki je dolžen preživljati.

§ 64.

Za pristojbine izvedencev, ki jih je zasliševati po tem cesarskem ukazu, se morejo ustanoviti tarife z ukazom.

Vročitev in uradno sporočilo odločbe.

§ 65.

(1) Sklep, s katerim se odloči o pridržanju v blaznici (§ 22), je vročiti pridržancu, njegovemu zastopniku in začasnemu pomočniku, nadalje vodji zavoda in zdravstvenemu organu, ki je na političnem deželnem oblastvu postavljen za blazništvo.

(2) Sklep, s katerim se odloči o preklicu ali razveljavi (prenaredbi) preklica, ki je postal pravno-močen, je vročiti predlagatelju, nadalje tistemu, o čigar preklicu se razsodi, njegovemu zastopniku in začasnemu pomočniku.

(3) Vročitev tistemu, o čigar pridržanju ali preklicu se odloči, sme izostati le, če bi bila zaradi njegovega stanja očitno nepotrebna ali za njegov počutek škodljiva. Ako nima zastopnika, je postaviti skrbnika, da sprejme sklep. Zoper to, da se postavi skrbnik, ni pravnega pomočka.

(4) V odpravku sklepa je opozoriti na pravni pomoček rekurza in vgovora in na rok za njih vložbo.

(5) Odločbo zbornega sodišča o vgovoru naj vroči okrajno sodišče, ki je razsodilo o preklicu ali njegovi razveljavi (prenaredbi).

§ 66.

(1) En odpravek sklepa, s katerim se odloča o pridržanju v blaznici, je poslati sodišču, ki je pristojno za odločbo o preklicu, en odpravek sklepa, s katerim se odloča o preklicu pridržanca ali se zanj postavlja skrbnik ali pomočnik, pa odgovornemu vodji blaznice, v kateri je nastanjen bolnik ali pod koje vodstvom se bolnik oskrbuje izven zavoda.

(2) En odpravek sklepa, s katerim se odloča o preklicu, njegovi razveljavi ali prenaledbi, je naznaniti varstvenemu in skrbstvenemu sodišču, preklic bolnika, ki se oskrbuje izven javnega zavoda za umobolne, ter to, da se je postavil pomočnik ali skrbnik za takega bolnika, pa političnemu oblastvu prve stopnje in občinskemu oblastvu bivališča.

(3) Predpis § 65, zadnji odstavek, se uporablja.

Pričetek veljavnosti preklica, njegove razveljave ali prenaledbe. Naznanilo.

§ 67.

(1) Sklep, s katerim se izreka preklic ali se razveljavlja preklic, ki je postal pravnomočen, ali se popolni preklic prenaledja v omejen preklic, dobi moč s pričetkom dneva, katerega se vroči odločba preklicancu ali tisti osebi, ki mora zanj sprejeti sklep (§ 65, odstavek 3). Sodišče pa more v sklepu odložiti njegovo veljavnost do pričetka dneva, katerega dobi pravno moč.

(2) Preklic ter razveljavo ali prenaledbo pravnomočno izrečenega preklica naj varstveno in skrb-

stveno sodišče javno naznani nemudoma, ko je dobil sklep veljavnost.

(3) O tem, kako se naznanja, se morejo z ukazom izdati natančnejši predpisi.

VI. Oddelek.

Sklepna in prehodna določila.

§ 68.

(1) Kdor je bil postavljen pod skrbstvo pred pričetkom veljavnosti tega cesarskega ukaza zaradi nesposobnosti, da bi sam oskrboval svoje stvari, zaradi umobolnosti, slaboumnosti, blaznosti ali behavosti, je od pričetka veljavnosti tega cesarskega ukaza enak zaradi umobolnosti ali slaboumnosti popolnoma preklicani osebi.

(2) Kdor je bil zaradi zapravljivosti postavljen pod skrbstvo, je od pričetka veljavnosti tega cesarskega ukaza enak zaradi zapravljivosti preklicani osebi.

§ 69.

Predpisi tega cesarskega ukaza o razveljavi in prenaledbi preklica se uporabljajo tudi na osebe, ki so se pred pričetkom veljavnosti tega cesarskega ukaza postavile pod skrbstvo.

§ 70.

V kolikor so v zakonih ali ukazih, ki se ne izpreminjajo s pričetkom veljavnosti tega cesarskega ukaza, določne posledice spojene s tem, da se dá komu skrbnik ali da se dotičnik postavi pod skrbstvo, nastopijo te posledice pri osebah, ki so preklicane na podstavi tega cesarskega ukaza. Posledice, ki so v obstoječih zakonih spojene s tem, da se dá komu skrbnik zaradi umobolnosti, nastopijo tudi ob popolnem preklicu zaradi slaboumnosti.

§ 71.

Predpisi tega cesarskega ukaza se uporabljajo na tekoče razprave o tem, da se dá komu skrbnik, ako ni okrajno sodišče ali zborna

sodišče prve stopnje že sklenilo o tem, da se mu dá skrbnik. Ako je treba, je postopanje dopolniti v zmislu tega cesarskega ukaza.

§ 72.

Neizpremenjeni ostanejo predpisi o podaljšanju očetovske oblasti in varstva.

§ 73.

(1) Ta cesarski ukaz dobi moč 1. dne septembra 1916. l.

(2) S pričetkom veljavnosti tega cesarskega ukaza izgubé moč vsa v drugih zakonitih predpisih obsežena določila o predmetih, urejenih v tem cesarskem ukazu, ki se razlikujejo od določil tega cesarskega ukaza.

§ 74.

Izvršiti ta cesarski ukaz je naročeno Mojemu pravosodnemu ministru. Izdati mora vse za uvedbo in izvrševanje potrebne ukaze, in sicer kolikor se tičejo področja drugih ministrov, v porazumu z njimi.

Na Dunaju, 28. dne junija 1916. l.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Georgi s. r.

Forster s. r.

Trnka s. r.

Morawski s. r.

Hohenlohe s. r.

Hochenburger s. r.

Hussarek s. r.

Zenker s. r.

Leth s. r.

Spitzmüller s. r.